

2024 Matka-ajon kohteen 6 Käyntikortti

Osallistujan nimi: _____ e-mail: _____

Moottoripyörän merkki: _____ tyyppi: _____ vm. _____

Milloin kohteella käyty: _____

Pohjois-Savo

Kuopion museo

osoite: Museokatu 1 KUOPIO

Tila valokuvalle

Kuopion museo

Vuonna 1907 valmistunut Kuopion museo on Suomen kolmanneksi vanhin museoksi suunniteltu rakennus. Linnamainen rakennus kuuluu myös kansallisromanttisen jugendarkkitehtuurin helmiin.

Monen muun kaupungin tavoin Kuopiossa virisi 1800-luvun lopulla museoharrastus. Vuonna 1883 perustettu Kuopion Isänmaallinen Seura aloitti kaupungissa historiallis-kansatieteellisen keruu- ja näyttelytoiminnan. Hieman myöhemmin vuonna 1896 perustettiin Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys, joka aloitti luonnontieteellisen museotoiminnan.

Molempien museoseurojen kokoelmia ja näyttelyitä jouduttiin pitämään usein vaihtuvissa ja huonosti museotoimintaan soveltuvisissa tiloissa, mistä syntyi ajatus erityisen museotalon saamisesta kaupunkiin. Kaupunki suhtautuikin asiaan lopulta suopeasti ja suostui rakentamaan talon. Ns. kansantalon tuli tarjota tilat paitsi museoille, myös kansankirjastolle ja lisäksi kokous- ja iltamahuoneita. Suunnitelmat kuitenkin elivät, ja valmiiseen taloon sijoittuivat lopulta historiallis-kansatieteellinen ja luonnontieteellinen museo, kansankirjasto lukusaleineen sekä lisäksi erilliseen siipeen VPK:n ruiskuhuoneet. Kokonaisuus tunnettiin kuitenkin ennen kaikkea Kuopion museona.

Museotalon on suunnitellut kuopiolainen arkkitehti J. V. Strömberg, joka 1900-luvun alkuvuosikymmeninä piirsi kaupunkiin erinomaisella ammattitaidolla lähes kaikki muutkin merkittävämät rakennuskohteet. Ensimmäiset luonnokset museotaloon hän teki vuonna 1902. Rakennuksen käyttötarkoituksen muutokset ja arkkitehtuurin muotokielen nopea kehitys aiheuttivat kuitenkin sen, että lopulliset vuonna 1905 hyväksytyt piirrokset olivat varsin toisenlaiset. Vaikka linnamaisuus näkyi jo ensimmäisissä luonnoksissa, niin mm. VPK:n tarvitseman letkujenkuivaustornin johdosta arkkitehti päätti vielä lisätä rakennukseen myös muutoin voimakkaan tornimaisia osia.

Kuopion museon rakennus luovutettiin valmiina 2.7.1907. Tätä vanhempia museorakennuksia ovat Suomessa Ateneum (1877) ja Turun taidemuseo (1904). Kansallismuseon rakennustyöt aloitettiin Kuopion museon tavoin vuonna 1905, mutta rakennus valmistui vasta 1910. Museon rakennustyö oli Kuopion kokoiselle kaupungille varsin mittava hanke. Esimerkiksi muurareita oli taloa tekemässä yli 30. Tarvittavaa rahoitusta koottiin ”Suurilla arpajaisilla”, mutta pääosa noin 130 000 markan rahoituksesta katettiin anniskeluvoittovaroista ja lainalla.

Sisäpuolisissa rakennustöissä pyrittiin suureen säästäväisyyteen, minkä johdosta vain sisääntuloaulassa näkyi selkeä jugendhenki. Muun muassa keskuslämmityksestä luovuttiin ja tulisijat olivat lähinnä yksinkertaisia pönttöuuneja. Sisääntulo-ovien vieressä tulijaa kuitenkin tervehtii edelleen hieno vuolukivinen jugenduuni. Vuonna 1909 museon pääportaikkoon valmistui Juho Rissasen maalama kookas Rakentajat-fresko.

Yli 100 vuoden aikana toiminnot talossa ovat suuresti muuttuneet. Samalla myös itse taloa on muokattu kulloistenkin tarpeiden mukaan. 1960-luvun alussa museotoiminta sai lisätilaa, kun VPK:n ruiskuhuoneosan päälle rakennettiin kaksi lisäkerrosta. Suurin kunnostustyö talossa tehtiin vuosina 1968–1971, jolloin koko rakennus muokattiin museokäyttöön sopivaksi kirjastotoiminnan poistuttua. Tosin VPK piti vielä ruiskuhuoneissaan kalustoa muutaman vuoden tämänkin jälkeen.

Vuonna 2018 Kuopion museo suljettiin mittavan peruskorjauksen ja uudisrakennuksen rakentamisen vuoksi. Muutoksessa Kuopion museo yhdistyi uudisrakennuksella Kuopion pääkirjastoon, ja yhdessä ne muodostavat Kantin, tiedon ja tarinoiden korttelin. Tapahtumat ja palvelut monipuoliset yhdistäen luontoa, kulttuurihistoriaa ja kirjaston sisältöjä. Museo avautui yleisölle jälleen vuonna 2021. Nykyään Kuopion museossa ovat esillä Kuopion kulttuurihistoriallisen museon ja Kuopion luonnontieteellisen museon näyttelyt. Lisäksi rakennuksessa on museokauppa, kahvila sekä vuokrattavissa oleva kokoustila, henkilökunnan työtiloja ja kulttuurihistoriallisen museon kuva-arkisto.